

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIV.

Št. 4.

Kranj, 27. januarja 1940

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40,- din, polletno 20,- din,
četrtletno 10,- din.

Odgovornost pred narodom

Zvišeno in sveto poslanstvo je služiti narodu. Služiti mu zvesto, udano, nesebično ter z ljubeznijo in vsemi duševnimi zmožnostmi; z vso silo in močjo ter z vso voljo biti v službi naroda. Dobrih delavcev, poštenih voditeljev, ki mu kažejo pot in ga vodijo v lep in nemirnih, nevarnih časih, narod tudi potrebuje. Narod, ki pomenja sklop najrazličnejših stanov, poklicev in pripadnikov od delavca pa do vseučiliškega profesorja — učenjaka, se kot celota, kot zaključen organizem ne peča sam z vodstvom in uravnavanjem svoje usode, svoje bodočnosti, marveč prepustja to vodstvo poedinim svojim članom, katerim zaupa, katerim poveri samega sebe, vso svojo rast, svoj napredek, svoje gospodarske in politične uspehe — skratka vse svoje državno življenje.

Narod je v svoji čustveni razgibanosti podoban otroku. Hitro je vesel, razigran, in zadovoljen, majhna zamera pa že zadostuje, da je vznemirljiv in pade v nemilost pri njem. Tisti, katerega je narod še pred enim trenutkom slavil in častil.

Narod sodi in odločuje, včasih pravično, včasih krivično. Sklepa o svojih odločitvah, včasih pravilno, drugič pogrešno, tako pač, kot mu svetujejo njegovi voditelji, kot mu suflirajo njegovi vodniki.

Narod je trajen in večni, če se ravna po naravnih in božjih zakonih, če svoj razvoj poveri poštenim in resničnim voditeljem, kratak pa je njegov obstoj, če se zaupa koristolovcem, sebičnejšem, ki iz dela naroda črpajo svoje osebne, materialne koristi.

Ali ni torej velika, poštenje in vest zadevajoča odgovornost vseh onih vodilnih čimteljev na najvišjih kot na najnižjih položajih pred narodom, ki imajo kakorkoli že usodo, ali vsega, ali vsaj dela, odnosno skupine naroda v svojih rokah, ki odločajo o dobrem in slabem, če pomislimo, oziroma vidimo na vzgledih, kako slab, nesposoben voditelj lahko pripelje narod v pogubo in propast.

Kako visoko so nekateri narodi pojmovali funkcijo državnika in prvega voditelja, nam pove zgodovina.

Starim Grkom je bilo vodstvo države in voditeljsko mesto časten posel, ki ni prinašal dohodkov. Grki (zlasti Atenci) so bili zelo demokracični narod, ki je hitro obračunal s škodljivimi voditelji. Ostrakizem, to je sodba na črepinastih tablicah, je bila posebna vrste institucija, kateri ne najdemo primere v zgodovini. Vsak državljani je imel pravico izreči svojo sodbo o državnem voditelju. Če se je voditelj ljudstvu zameril, je moral v pregnanstvo. Da ni bilo v štiri Grčiji partikularizma, razcepljenosti teritorij in ljudstev na več držav, bi zgodovina starim Grkom pisala lepše dneve.

Tudi danes se ponekod državniško in diplomatsko mesto smatra kot časten posel. Tako v Angliji, kjer mora državnik ali diplomat imeti svoje premoženje, ker ne more računati na dohodek od države.

Zato pa naj bi se državniki poslali in vodstvu države res posvetili ljudje, ki so moralno in strokovno kvalificirani, ki so pošteti in vestni, ki hočejo služiti svojemu narodu in državi z nesebičnim požrtvovalnim delom, za izboljšanje življenjskih pogojev in priključiti svojega ljudstva. Narod instinktivno čuti, kdo mu je zvest v sreči in nesreči, kdo mu služi odkritosrečno z namenom, da mu pomaga, da ga resnično vodi in mu kaže pot. Takega voditelja narod nikoli ne zapusti, znova in znova ga ustoliči, mu pri volitvah izrazi svojo pripadnost in udanost, čeprav se navadno dogaja, da narod šele ob smrti svojega vodnika spozna, kaj je z njim izgubil, kaj je z njim imel.

Kakšni so tvoji voditelji, slovenski narod? Ne mislimo tu morda zvišene osebe našega prvega, velikega voditelja in državnika, predsednika senata g. dr. Antona Korošca, o katerem vemo nesporno, kako skrbi za slovenski narod, kako temu narodu in brigi za njegovo blaginjo pripada vse njegovo delo, vse spo-

Katoličani in „katoličani“

Kdo se lahko smatra za pravega katoličana, ki čuti s Cerkvijo, pač ne bo tudi danes težko ugotoviti, kljub temu da se nekateri lovijo okoli tega vprašanja. Brezdvoma je tisti pravi katoličan, ki sledi nauku Kristusa in njegove cerkve, kdor prizna resnice te cerkve in po njih živi. Vendar so ljudje, ki se hvalijo, da so katoličani, a njihovo delo ne kaže, da bi izhajalo iz pravega in prepričanega katoliškega nazora. Ogrevajo se za stvari, ki so našemu nazoru diametralno nasprotne. Pri tem imamo v mislih pred vsem tisto skupino ljudi, ki trdijo, da so katoliki, a v javnosti stopajo z roko v roki celo s komunisti.

Poglejmo ali sme in sploh more pravi katoličan kjerkoli sodelovati z ljudmi, ki so njemu popolnoma nasprotne svetovnega nazora? Jasno je, da je vsako sodelovanje izključeno. Pripomniti moramo, da tu ne mislimo na pretiranje vsakih vezi n. pr.: v trgovini in gospodarstvu, ampak le v gotovem sodelovanju n. pr. v kulturnem in nacionalnem. Če sem katoličan in mi je beseda katoličan vedno v ustih kot orožje proti dvomljivcem, se moram poleg drugega pokoravati tudi avtoriteti cerkve. Najvišji poglavar cerkve pa je obsodil vsako sodelovanje torej tudi kulturno, z marksisti, komunisti in socialisti. Če se temu nauku upiram, ali celo naravnost nasprotujem, potem moram biti vsaj toliko pošten, da ne bom več trdil, da sem pravi katoličan.

Poleg tega pa kdor misli, da je prepričan katoličan, a je v resnici le quasi katoličan, ta bi moral poznati tudi nauk. Če nauka ne pozna, potem seveda ne more delati kot katoličan. Tu je tista usodna napaka, ki se danes javlja v naši javnosti. „Katoliški“ inteligent danes ne pozna nauka svoje cerkve, ne pozna niti katoliškega kulturnega dela in je njegovo prepričanje usidrano le v izpreminjajočih se čustvih. Kaj ti pomaga, če izpolnjuješ n. pr.: svojo mesečno versko dolžnost, ko pa z roko v roki delaš s komunisti za neko „kulturo“.

Čemu hočemo ustvariti pravo katoliško kulturo? Kakšen smoter ima naše kulturno prizadevanje? Vprašamo komuniste. Ta nam bo odgovoril z znanimi lažnimi frazami, češ rešiti moramo narod pred propastjo. Narodu moramo dati izobrazbo. Mi, če smo katoličani ne bomo odgovarjali s takimi puhlimi frazami, ki jih imajo komunisti le na jeziku, ampak se moramo zavedati svojega poslanstva in dolžnosti do naroda, ki nam jo je Bog dal. Bog je tisti vsevladalec in vodnik narodov. Ali ni v tem dovolj jasno povedano, da tiči kulturno delo komunisti v evrovem materializmu, čigar namen je zemeljska dobrina, da pa je kulturno delo katoličana dvignjeno iz te nižine in ima zvišene večnostne smote?

Kako more torej „katoličan“ delati v kulturnem smislu, ko se s svojim tovarišem komunistom bistveno ločita po ciljih skupnega dela? Kdor tega ne vidi, oziroma neče videti,

ker ne pozna svojega nauka in se namenoma zoperstavlja pač radi mode, s tem je izključeno, da bi bilo tudi naše sodelovanje možno. Zato se tudi ne čudimo, če danes „ti katoličani“ vpijejo, da mi razbijamo katoliško skupnost. Čudimo se pa le temu, kako more prepričan katoliški inteligent biti v društvu, kjer prevladuje materialistično mišljenje in kjer se direktno ali indirektno blati njegovo prepričanje. Tak človek prav gotovo ni pravi katoličan, ampak le nekak polovičar in neznačajnej, mogoče le „katoličan“.

Prepričan katoličan bo gotovo vedel, kaj sme in kaj ne sme, izpolnjeval bo tudi ukaze svoje Cerkve in se pokoraval njenim nasvetom. Biti katoličan, se pravi, imeti osebno globoko prepričanje in poznati nauk Kristusa in Cerkve. Vedeti je treba, kaj je katoliško, kaj ne. Naše javno življenje je še vedno liberalno, naklonjeno še temu starikavemu liberalcu. Zato pa je tem večja naša dolžnost prekrasiti s katoliškim duhom vse življenje. Mislimo, da bi bil mogoče ravno danes, umesten nekak integralni katolicizem.

Konkretno vzeto imamo tudi v Kranju nekaj takih inteligentnih „katoličanov“, ki se navdušujejo za skupno kulturno delovanje. Nekateri se celo ogrevajo za skupno delo z znanim liberalno-krščanskim levičarskim akademskim društvom, kjer se zbirajo akademiki iz vseh vetrov. Dokazali smo, da je z ljudmi, ki so materialističnega nazora, sodelovanje naših akademikov z njimi popolnoma izključeno. Če hočeš biti katoličan, potem tudi živi in delaj v katoliškem duhu povsod, če pa tega ni, potem si le suha veja, ki jo bo vaka močnejša sapa odlomila. Kdor vsega tega ne vidi, ta je zaslepljen in tudi brez enotnega zasidranega svetovnega nazora. Podobna zadeva je tudi s Tyrševimi svobodomiselnimi idejami. Ali si katoličan, ali pristaš Tyrševe ideologije, to je alternativa, ki ne pozna kompromisa.

Premalo globoko prepričanje, duševna šibkost in zaostalost, to so tiste lastnosti, ki ustvarjajo danes razliko med katoličani in „katoličani“. Gotovo pa je, da ima vse to dalekosežne zle posledice za našo kulturo, za narod in tudi za državo. Kdor je prepričan katoličan, bo več koristil, kot tisti, ki se ga drži liberalni prah na obleki. Čas zahteva, ali — ali: ali z Bogom in brez njega nič, ali z Nietzschejem: „Bog je umrl!“

Ves kranjski okraj vabimo na

SHOD

ministra dr. Kreka v ponedeljek 29. jan. ob poli 11. uri v Ljudski dom.

Za Kranj bo shod v soboto 27. jan. ob poli 20. uri.

ODBOR.

Spomnimo se še tistih nevrednih sinov naroda, ki se jim je včasih posrečilo, da so uzurpirali voditeljska mesta, ki so narodovo usodo vodili temni in mračni bodočnosti nasproti, samo da so bile saturirane njihove politične ambicije po voditeljskih mestih v državi, ter da so oni in njihov klikarski krog uživali materialne koristi. Slovenski narod bi propadel, če se ne bi otrešel teh parazitov, ki so pili njegov sok.

Odgovornost pred narodom pa je še prav posebno velika v teh nevarnih časih. Zahvalimo Boga, da je naša usoda v rokah najvrednejših in najboljših sinov našega naroda.

Narod slovenski! Tvoja bodočnost in usoda bosta svetli, bosta srečni samo tedaj, če boš imel voditelje, delavce in služabnike, ki se bodo zavedali svojih velikih nalog, svoje velike odgovornosti pred narodom.

Ob 40-letnici „Gorenjca“ Vsem čitateljem in prijateljem, in-serentom in prodajalcem Gorenjca

Jubilejna številka „Gorenjca“ izide v soboto 10. februarja v povečanem obsegu in pomnoženi nakladi ter bo vsebovala zelo pestro vsebino.

Opozarjamo vse čitatelje in prijatelje našega lista, da si oskrbe to našo jubilejno številko pri prodajalcih „Gorenjca“.

Vse cenj. tvrdke in podjetja opozarjamo na to izredno priliko, za oglaševanje, ki bo zares uspešno. Oglašje za jubilejno številko sprejemamo do sobote 3. februarja.

Vse naše kolporterje in prodajalce „Gorenjca“ vljudo prosimo, naj nam do Svečnice javijo, koliko izvodov lista bodo naročili ob tej priliki.

Uprava „Gorenjca“.

BELEŽKE

Politična žilca nekaterim ne da nikdar miru. Ob priliki obnega zbor Glasbene šole v Kranju je hodil po mestu neki gospod agitator med svojimi pristaši, da bi prišli na občni zbor in volili določeno osebo kot predsednika. Kot slager za to volilno borbo je bilo geslo, da ne sme ostati „klerikalec“ prednik Glasbene šole. Mi smatramo, da nikakor ne sme postati Glasbena šola kako politično torišče. Vsaj tu bi se morali najti v složnem delu vsi, katerim je za napredek glasbene vzgoje naše mladine. Glasbena šola ne sme biti ne liberalna in tudi ne klerikalna — ampak samo glasbena. Kdor tega noče razumeti, pač najbolje stori, da se ne štuli v njeno članstvo.

Se o uradu. Zadnjič smo priobčili med beležkami zanimiv razgovor v nekem uradu o političnem položaju. Notica je vzbudila precej ugibanj in tudi razburjenja, ki je popolnoma upravičeno, posebno v vrstah naših emigrantov, ker smo navedli, da je bil dotični uradnik Primorski Slovenec. Gotovo je tako podlo govorjenje vsega obsojanja vredno in se s tem da prilika, da se meče slaba luč ravno v vrste naših emigrantov. V spominu imamo še vedno tisto klapo, ki je šla pred leti prepevati sramotilne pesmi pred župnišče, groziti z nožem g. dekanu Škerbcu, kljub temu, da je ravno g. dekan bil tisti, ki je mnogim emigrantom, lačnim in raztrganim, dal na razpolago nekaj postelj v Delavskem domu ter jim poleg tega nudil tudi denarno pomoč. Vendar pa moramo poudariti, da ni mogoče iz takih slučajev delati splošne zaključke. Mi le obžalujemo taka in podobna početja tistih emigrantov, katerim ni sveta ne vera in ne narodna zavest. S takimi početji se je že veliko škodovalo ugledu in spoštovanju naših emigrantov. Kaj več o tem bomo spregovorili v eni prihodnjih števil.

Tres faciant collegium. Če so trije skupaj zbrani, pravi latinski pregovor, da že tvorijo zbor. Tak zbor so imeli ta teden ob bencinski črpalki pred Gorjancem neki kranjski akademik, namestnik Tomaža Križnarja ob volitvah 11. decembra 1938 in znani primskovski komunist. Nisem jih dobro razumel, kaj so se pogovarjali, ali o bencinu, katerega sedaj celo v blaženi Rusiji primanjkuje, ker so stali ravno pri bencinski črpalki, ali o politiki. Končno tudi to ni važno. Zanimivo je le, kakšni tiči skupaj lete. Član „Jugoslovanskega akademškega društva“, ki pravi, da je kulturno društvo, bivši agitator in namestnik Križnarjev ter primskovski rdečkar. Nikoli se še nisimo zmotili, če smo trdili, da ti tiči skupaj drže, čeravno to tako taje.

Kako je s Kokrškim lesenim mostom? Na strehi novega kokrškega mostu je 85 cm snega, pa se most še ni podrli v veliko nevoljo onih, ki bi radi videli, da bi se.

Komunizem na naših srednjih šolah

Danes so časi, ko ne veš, s kom govoriš, s kom imaš opravka, kakšnega mišljenja je tvoj znanec, prijatelj ali celo brat. Ljudje navadno svojega lastnega odločnega mišljenja nimajo, o svojem navideznem prepričanju sami dvomijo. So duševni slabici, ki podlegajo vsakemu tujemu vplivu. Kdor bo v družbi plačal liter vina ter glasno govoril in še parkrat udaril po mizi, ta postane njihov prerok in ljudje mu verjamejo, čeprav ne vedo, kdo je, kaj je, in odkod se je pritepel.

Zato imamo danes po lokalih in v javnih prostorih, v družbah in manjših kroških polno takih neznanih agitatorjev in mešetarjev, ki propagirajo in širijo med ljudi neke nove skrivnostne misli, obetajo spremembo življenja, nov družabni red, sladkosti in dobrote, vsakomur pa še posebej opišejo prav laskavo z ozirom na njegov položaj ono mesto, katero bo zasedel v bodoči družbi. Take agitatorje vidiš povsod na vogalih, kjer love ljudi, po gostilnah in brivnicah jih najdeš, ko preže na slabice, da jih pridobe za svoj nauk.

Vsi ti pohajči in postopači, ki so navidežno tako brezpomembni, so najeti plačanci, ki po direktivah in naukih iz tujine hodijo okrog in love ljudi na svoje limanice. Ni jim težko delo preslepiti delavca, ki je morda nekoliko zagrenjen in jezen na svoje razmere, ki mora okušati šikane tovarniških mojstrov, ki je včasih celo reducirán in izpostavljen pomanjkanju. Skoro vsak človek se danes čuti nezadovoljnega in ni nauka, ki bi to nezadovoljstvo odpravil. Zato tudi komunizem ni in ne bo nobena rešitev.

Če podlega komunizmu brezposelno in nezadovoljno delavstvo, človek razume. Nerazumljivo pa je, če se za komunizem ogrevajo mladi "frkolnički" in petelinčki, ki se grejejo še v varnem materinem zavetju in očetovem varstvu, ter še niso okusili trdot in grenkobe življenja.

To so komunisti ne iz potrebe ali iz prepričanja, ampak iz mode. Smešno je res, če bi taki petošolčki in sedmošolčki s prvim mahom pod nosom reševali socialna vprašanja ter hoteli organizirati družbo. Pa tudi dvajsetletni akademiki, ki se delajo hudo "kunštne", dajejo samozavestne izjave, komentirajo politiko, gospodarstvo in kritizirajo vse, kar jim ni prav, dajejo v Ljudski univerzi pregledne in poročila, so še premalo dozoreli, premalo izkušeni in utrjeni od življenjskih borb in viharjev, da bi mogli presoditi, ali je komunizem koristen, ali škodljiv, ker skrb za zanje in služijo namesto njih kruh očetje, ki gotovo ne žele, da bi sin postal komunistični agitator, ker so si ravno ti očetje s trdim in pridnim delom svojega uma in svojih rok znali ustvariti svojo pravilno sodbo o življenju in njegovem pomenu z ozirom na položaj v družbi in na stopnjo v javnosti.

Zato je tako delo srednješolske in višješolske mladine sramotno s stališča otrok do svojih staršev, ki ne marajo iz svojih sinov napraviti revolucionarjev, kvarno in škodljivo še bolj pa je s stališča državljanske vzgoje mlade generacije, ki se pripravlja na ta način na razdor in uničenje države, vseh njenih vrednot in dobrin, na razkroj in uničenje človeške družbe sploh.

Naša šolska vodstva so slepa, če ne vidijo pojavov, ki se tihotapsko razraščajo kvisku, da nekoč, ko po njihovem mnenju pride čas, podminirajo in poženejo v zrak sedanji družabni red, civilizacijo in kulturo, da poruši-

jo vse varake in etične vrednote in norme, katere so bile veljavne dosedaj. To rano, to infekcijo, to zastupljanje človeške družbe je treba zatreti radikalno in izrezati s secirnim nožem, prej predno bo okužen ves organizem. Šolska vodstva naj tedaj budno pazijo, kaj se dogaja, z njihovo učečo se mladino, kateri sicer zelo radi pripisujemo naivnost, mladost, zanimanje za igre in lahkomišljenost.

Da taki pojavi obstojajo, da svojim trditvam doprinesemo dokazov, citiramo zelo tehten članek akademskega glasila "Straža v viharju", z dne 18. januarja t. l. št. 16 stran 3 (tiskan z mastnimi tiskom). Pod naslovom "Komunizem na naših srednjih šolah" piše "Straža v viharju" sledeče:

"Po številnih poročilih, ki jih je mogla zbrati v zadnjih mesecih Slovenska dijaška zveza na srednjih šolah, učiteljskih in trgovskih šolah v Sloveniji, ugotovimo lahko sledeče stanje komunizma na teh šolah:

1.) Posamezni komunisti in levičarji se pojavljajo na vseh šolah in propagirajo komunizem.

2.) Na nekaterih šolskih avodih (mariborsko učiteljske, gimnazije v Ptuj, Celju, Kranju, na I. drž. gimn. v Ljubljani), je število komunistov večje in so komunisti v eni ali drugi obliki organizirani.

3.) Levičarji in marksisti se skrivajo večinoma v Sokolu ali v kakem drugem nacionalnem društvu, v Kranju n. pr. v društvu "Jugoslovan".

4.) Komunisti se skušajo udeleževati v literarnih, kulturnih, telovadnih društvih, v Rdečem križu, Aeroklubu, Jadranski straži itd. V takih organizacijah se skrivajo pod literarno ali nacionalno ali narodno-obrambno firmo in skušajo prireditve teh organizacij pobarvati po svoje.

5.) Komunisti se zbirajo na šolskih hodnikih po dva in dva, imajo svoja zbirališča na straniščih in sicer to na vseh zavodih, tako da je to njihov življenjski prostor.

6.) Zelo pridno širijo predvsem list "Slovenska mladina", poleg tega še "Meja gori" itd.

7.) Sokol na srednjih šolah ne kaže nobene odporne sile proti komunizmu, nasprotno je hote ali nehote za levičarje skrivališče, pribežališče in izhodišče za njihove akcije, čeprav Sokol sam po sebi ne bi tega hotel.

8.) Obramba proti komunizmu je danes Slovenska dijaška zveza in verske organizacije: Katoliška akcija in kongregacije.

9.) Prave moči komunizem nima, ker ga katoliško dijaštvo sproti razkrinkava in onemogoča.

10.) Pouk v šoli in šolska vodstva bi morala biti usmerjena tako, da bi sistematično in zavestno komunizem pobijala.

11.) Komunizem je danes nalezljiva duševna bolezen, ki se širi kakor kuga. Nezadovoljstvo, nergaštvo, bobneče fraze o svobodi narodov, o delavnem ljudstvu, nemogoči narti, znešeni skupaj z vseh vetrov, konfuzni pojmi o prevaratih in boljših časih itd., so netivo, hrana in vsebina komunizma." (Op. ur.: podčrtano podčrtali mi.)

To izčrpno in jasno poročilo "Slovenske straže" ne potrebuje nobenega komentarja. Z ozirom na čas, v katerem smo, in na njegove oznake ter karakteristiko, ter z ozirom na dejstvo, da gre za bodočnost naše mladine, še prav posebno velja opozoritev merodajnim krogom, katerih se ta zadeva tiče: "Videant consules, ne res publica detrimentum capiat."

dustrija pričela pešati. Takrat bo tak delavec, ki si ni nič prihranil, po drugi strani pa se je že deloma ločil z domače grude in se odvadil danes tako osovraženega kmečkega dela: znašel v zelo težkem položaju, ko ne bo vedel ne naprej, ne nazaj. Zato je le treba upoštevati, da je vsa zabava in popivanje opravičljivo le do neke mere, kar pa je čez, vodi v propast in pogubo. Tako so propadli že najlepši in najtrdnjši grunti in domačije, posestva in podjetja.

Imamo pa tudi razne dave, ko ljudje mislijo, da morajo biti veseli in pijani. Taki prazniki so n. pr.: Štefanovo, Silvester, dalje predpustni čas, ko se vrše razne veselice in svadbe, potem pride Kurentov, to je pustni večer, po končanem postnem času, katerega se ljudje v pogledu plesa in veseljačenja vedno manj drže, pa velikonočni ponedeljek, čez poletje imamo zopet razne veselice in prireditve ter žegnanja, pa godove in zabave v ožjem krogu, tako da za uničevanje alkohola nikdar ne zmanjka prilike. Po nekaterih gostilnah visi napis: "Če piješ, umrješ, če ne piješ, umrješ, kaj je bolje?" To je svojevrstna življenjska filozofija, katere se nekateri drže z matematično točnostjo.

Tako tudi mi Kranjci doprinašamo svoj delež k zaslužnemu izreku drugih narodov, da smo Slovenci narod pijancev, kar nam ni ne v čast, še manj pa v duševno, fizično in materialno korist. Saj je resnica, da se pri nas nobena prireditve, ples, koncert ali zabava ne prične, oziroma vsaj ne konča brez pijače.

Lep shod katol. delavstva v Kranju

Tudi v Kranju se naše katoliško delavstvo probuja in stopa na plan. To so pokazale že volitve obratnih zaupnikov, pri katerih se je ZKD prav dobro odrezala v borbi z združenimi rdečimi, plavimi in belimi nasprotniki. Seveda je bil tem organizacijam nastop ZKD trn v peti, vendar dejstev niso mogle utajiti, čeprav so alarmirale s svojim brezpomembnim nerganjem vse svoje časopise. Organizacija ZKD pa raste in se razvija naprej po svojem programu, s katerim hoče delavstvo osvoboditi terorja in komande, tistih organizacij, ki so doslej nevedno in nepoučeno delavstvo strahovale z grožnjami, ali pa z obljubami zapelevala.

Delavstvo si mora ustvariti novo, na krščansko-stanovskih interesih slonečo organizacijo, ki bo v skupnem delu z ostalimi stanovi in v okviru slovenske katoliške narodne skupnosti res nekaj dosegla, da se tudi četrtemu stanu, t. j. delavstvu priznajo in izvojujejo osnovne pravice, da se betonirajo tisti temelji resnično delavskim interesom namenjene organizacije, ki so potrebni za to, da se končno tudi pri nas reši in uredi delavsko vprašanje, brez rdeče revolucije, brez krvi in razdejanja, ki je edini namen rdečkarjev in boljšečikov.

Ni težko zrevolucionirati množice, da postanejo podivjana druhal, zelo težko pa je na ruševinah ustvariti nov red, ki bo boljši od prejšnjega. To naj si predoči vsak delavski voditelj, predno kliče delavstvo na barikade. Ravno zato, ker vemo za rušilne nagone nam nasprotnih organizacij, velja voditi boj proti njim brez kompromisa in brez oklevanja do končne zmage. Zato je potrebno, da je naše delavstvo ob podpori vsega naroda, odločno

Ko smo tako po ovinkih prispeli do teh ugotovitev: pogledajmo sedaj še, koliko alkohola smo lani uničili. Na teritoriju povečane, inkorporirane kranjske občine je sedaj 39 gostiln, skupno s trgovinami pa 75 obratov, koder se toči pijača. Statistika kaže, da smo lani popili 3777 hektolitrov in 49 litrov vina, 1491 hl in 94 litrov piva, 84 hl in 61 l žganja, 13 hl in 6 litrov likerjev, konjaka in ruma, ter 69 hl in 11 l špirta. Od tega se je porabilo in popilo doma — torej ne v gostilnah 290 hl vina, 59 hl piva in 3,5 hl žganja. Nekateri imajo namreč dobro založene privatne kleti in shrambe, kjer imajo pijačo za vsakdanjo porabo, zlasti ker vinski trgovci tudi v manjših količinah dovažajo z avtomobili vino iz vinorodnih krajev in ga oddajajo svojim strankam.

Tudi žejni smo bili lani bolj kot l. 1938. To pokaže primerjava števil, ki so za lani višje, kot za l. 1938. V letu 1938 smo namreč popili 3446,90 hl vina, 1142,22 hl piva, 75,47 hl žganja, 28,29 hl likerjev ter 87,63 hl špirta.

Ker pa mora obstojati gostilničarska obrt, ker ljudje morajo biti veseli in v "ročah", drugače je prepusto na svetu, ker morajo tudi vinogradniki spraviti "božjo kapljico" v denar: se v tem oziru ne bo nič spremenilo, če pijance grajamo ali hvalimo. Saj so ljudje na svetu vedno pili in bodo in je celo očaka Noeta premagal in omamil ta božji dar, kako bi se mu potem zoperstavljali mi navadni smrtniki.

in krepko pripravljeno za boj, tako za doseg svojih pravic na merodajnem mestu, kot za borbo v dosegu uničenja delavstvu škodljivih organizacij, ki so bile doslej rak-rana vsega delavskega pokreta.

Kot majhen doprinos in kamen k tej nastajajoči stavbi slovenske katoliške delavske organizacije smemo šteti tudi lepo uspeli shod kranjskega delavstva organiziranega v ZKD, ki se je vršil v nedeljo v dvorani Ljudskega doma v Kranju. Ta shod je pomenil veliko javno manifestacijo za delavske pravice. Delavstvo se je zavedlo važnosti tega shoda in je prišlo nanj v zelo častnem številu.

Na shod so tudi prišli in govorili dekan g. Matija Škerbec, senator g. Janez Brodar in odvetnik g. dr. Anton Megušar. Centralo je zastopal g. Kralj iz Ljubljane. Najprej je govoril zastopnik centrale g. Kralj, ki je v jedrnatih besedah razložil splošni delavski socialni položaj in potrebo po ustanovitvi ZKD. Nato sta govorila g. dekan Škerbec in g. senator Brodar. Ta je čestital delavstvu, da se je zbralo v tako lepem številu, razvil je nekaj misli o prizadevanju sedanje vlade zaboljšanje delavskega položaja, ter poudaril željo, naj se organizira močna in enotna delavska organizacija. Zadnji je govoril odvetnik g. dr. Megušar, ki je obravnaval položaj delavstva v kranjskem okraju in v jasnih besedah povedal, da je izboljšanje možno doseči le tedaj, če se ustali zunanje-politični položaj in če se končno uresniči in ustanovi banovina Slovenija. Predsednik je shod zaključil z željo, da bi misli govornikov obrodile bogate sadove. Na ta lepo uspeli shod je kranjsko delavstvo lahko ponosno.

Pozdrav gostom in smučarjem III. izleta gorenjskih smučarjev v Tržiču

Pred mesci je bila "Športnemu klubu Tržič" dana ponudba od gorenjske zimske športne podzveze na Jesenicah, naj bi se priredil III. smučarski izlet v Tržiču. SKT zavedajoč se ogromnega dela in odgovornosti, je vprašal po svojih delegatih občino, če je pripravljena sodelovati. Občina je izjavila šozadavno pripravljenost, če se pritegne k sodelovanju vse merodajne faktorje, ker le na ta način more biti uspeh zagotovljen. Na prvo skupno sejo so bila vabljena vsa društva, ki imajo opravka s telesno vzgojo in turizmom. Pokazalo se je polno soglasje. Nastopile so skrbi, kako rešiti finančno stran izleta, ki ni malenkostna. Na prošnjo so se odzvali velikodušno podjetniki in oblasti in kmalu je bilo teh skrbi konec. Enako pravilno so Tržičani razumeli stanovanjsko vprašanje. Privateniki — brez gostiln in hotelov — so dali na razpolago preko 150 postelj v svojih stanovanjih. Predilnica je odstopila večje število komplet-nih postelj za prostore v občinskih lokalih in telovadnico meščanske šole, kjer bodo imeli tekmovalci skupna ležišča. Za prehrano je gostilničarska zadruga prevzela vse odgovornost. Tekmovalci in oni, ki bodo trenirali, dobijo v izletni pisarni (v Mestnem domu) nakaznice za stanovanje in prehrano za ves čas bivanja v Tržiču. Cene za prehrano so določene. Gostilničarji so pa zagotovili, da bodo gostom čim boljše postregli. Tržičani hočemo, da bodo vsi, ki nas посетijo, čimbolj zadovoljni odšli in odnesli le dobre spomine.

Priznati moramo, da so šle tudi vse merodajne oblasti na roko po posredovanju našega župana. Polovična vožnja je bila brez nadaljnega dovoljenja, pa tudi znatni zneski so bili nakazani, tako od banovine, kakor iz Beograda.

Vse navedeno je dokaz moči složnega dela, ki se opravlja z veseljem. Tako delo že naprej jamči uspeh, če ne posežejo vmes višje sile. Kakor se skrbi za materialno in tehnično stran da bo vse čim dovršeneje izpeljano tako se bo tudi skrbelo, da se bo vse vršilo v mejah dostojnosti, k čemer bo pomagala tudi športna disciplina.

Tako se Tržič pripravlja na sprejem gostov, smučarjev in ljubiteljev zimskega športa, da jih dostojno pozdravi in jim nudi nekaj prijetnih ur v zimski naravi v okolici Tržiča. Kličemo: Na veselo svidenje!

Smučarske tekme bo posetil g. minister dr. Miha Krek. Navzoč bo tudi pri razdelitvi daril. Zvečer ob 7. pa se vrši shod JRZ v "Našem domu", kjer bo g. minister podal najnovjša poročila o zunanjem in notranjem političnem položaju. Vabljeni so vsi člani in prijatelji JRZ.

Vstopnine k skakalnim tekmam ne bo za tiste, ki bodo imeli zletne znake. Za one, ki znakov ne bodo imeli, pa je vstopnina 2.—din. Mladina je vstopnine prosta.

Koliko smo popili v letu 1939?

Tudi potrošnja "božje kapljice" se je lani povečala.

Kranjci smo radi veseli, in za potrebo — včasih tudi čez mero — ga radi pijemo. Takole ob sobotnih večerih, ob nedeljah in ponedeljkih, ko pritisnejo v mesto še gosti z dežele, je v marsikateri kranjski gostilni prav veselo. Razlega se več ali manj ubrano petje, kakor so pač pevci odnosno pivci nadarjeni s poslušom, tako da je prilike dovolj, da se pozabijo skrbi in težave. Tudi godbe ne manjka v naših gostilniških obratih. Tam kjer Bog roko ven moli". Tako ima kavarna "Stará pošta" v zimski sezoni koncert vsak dan, kavarna "Evropa" trikrat na teden, hotel "Jelen" ob nedeljah, v kavarni "Union" imajo "pevačice", katere hodijo poslušat Gorenjci iz drugih krajev Gorenjske. Tudi nekatere gostilne imajo godca redno ob sobotah in nedeljah, tako da je za veselo družbo in zabavo vsestransko poskrbljeno. Imamo pa tudi mirnejše lokale, kamor prihajajo stalni večerni gostje na svoj četrt in ki so zadovoljni z mirno "radio godbo" in radio poročili, ki le malokdaj potegnejo čez polnočno uro.

Včasih je bilo seveda v kranjskih gostilnah še več življenja kot danes in to tudi ob delavniških večerih. Bilo je živo kot v panju in pogosto se je "krokalo" do jutra, kar pa se sempatje za zaprtimi vrati tudi še danes dogaja. To je bilo v onih prvih, dobrih povojnih

časih, ko je bilo denarja kot toče, ko je bilo še manj skrbi, ko so s stotaki prizigali cigarete. Poleg domačinov so bahavo posedali v gostilnah tudi sinovi bogatejših kmečkih posestnikov, ki so tedaj prav dobro vnovčevali živino, poljske pridelke in les. Gorenjci smo ponosni in bahavi in v gostilni radi kažemo, da imamo nekaj pod palcem. Tako je včasih bilo pijače toliko, da je z mize tekla, da se je poznalo obema, gostilničarju in pivcem, v žepu namreč.

Kolorit Kranju danes v veliki meri daje delavstvo. Tu pa moramo ločiti med delavstvom, ki mora v celoti skrbeti za svoj obstoj in le sempatje odrine za kak literček in pa med onim delavstvom z dežele, ki ima doma stanovanje in hrano in mu čisti zaslužek služi v razne druge namene, tako za obleko, neredko pa tudi za pijačo in veseljačenje. Kdor je od doma z vsem preskrbljen, ta kaj lahko kliče litre na mizo, lahko svoj zaslužek porabi za zabavo in luksus.

Res je tudi med delavstvom dovolj pametnih in resnih ljudi, ki denar hranijo in si s pomočjo domačih postavijo hišico in kupijo kako njivico, vendar za splošnost to ne moremo reči. Zato pa je to popivanje in veseljačenje pojav, ki daje pametnim ljudem dovolj misliti. Kaj bo, če pridejo slabi časi in bo in-

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Dramski odsek prosvetnega društva priredi na Svečnico ob 4. uri popoldne in v soboto 3. februarja ob 8. uri zvečer veseligr "Pri belem konjčku". Igrji je dodano par pevskih vložkov, tako da bo nudila prireditev veselo in prijetno razvedrilo. Javnost opozarjamo na to, da bo začetek točen, zato naj pride vsak pravočasno, kajti med predstavo bodo vrata zaprta in se šele odpro koncem prvega dejanja.

Farni sestanek mož in fantov sklicuje kranjski Fantovski odsek za dne 30. januarja, to je prihodnji četrtek. Sestanek bo v dvorani Ljudskega doma ob 8. uri zvečer. Vse može in fante vabimo, da gotovo ne zamude važnega sestanka, na katerem bo dvojice kratkih predavanj in važni sklepi. Bog živi!

Krmite ptice! Gotovo so naše prijateljice ptice v tem velikem snegu zelo prizadete. Ne samo da prezebajo, tudi hrane ne morejo dobiti. Mnogo ptic je pribežalo sestradanih k hišam, kjer iščejo zavetišča in hrane. Kranjčani so pokazali mnogo ljubezni do teh ubožic, saj trgovci povedo, da so nakupili nekateri razmeroma zelo veliko ptičje krme. Vse ljubitelje ptic pevk naj gane njihova revščina in naj jim postrežejo!

Predpusna prireditve naših muzikantov v Ljudskem domu, bo menda nekaj posebnega. Snubači bodo zapeli, Amaconke s Primskovega bodo prikorakale, kuharice bodo pele in kuhale, perica Katra ima za vsakega ocvirk. Pa muzika bo svirala in še... pa kaj, vsega ne smemo naprej vedeti. Pridite tudi vi, pa boste videli in potem vedeli in še drugi dan ne boste mogli pozabiti, kako je bilo veselo.

Invalidi pozor! Sreški odbor Udruženja vojnih invalidov v Kranju, obvešča vse svoje člane in članice, da se zglasijo v nedeljo dne 11. februarja ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani hotela "Stara pošta". To zglasitev smo preložili vsled slabega vremena, ker smo nameravali na dan 28. januarja. Udeležba obvezna. — Odbor.

Pozivljamo vse somišljenike, ki niso prejeli vabila za shod g. ministra dr. Kreka, ki se vrši v soboto, dne 27. januarja ob poli 8. uri zvečer v dvorani Ljudskega doma, da si preskrbijo vabila v našem tajništvu v hotelu "Jelen" v Kranju.

Vstop dovoljen le proti vabilu.

Krajevni odbor JRZ Kranj.

Izšla je že tretja številka fantovskega glasila "Kresa". Je prav tako pestra in zanimiva kot prejšnji dve. Sploh je postal ta edini naš fantovski list letos izredno živahen in privlačen. Članki so kratki in za fante lahke umljivi, vsako številko krasi lepe slike, ki dajejo listu izredno pestrost. Tak fantovski list res zasluži, da ga naroči in bere vsak naš fant. Izhaja vsak drugi četrtek (na leto 26 števil) in stane za celo leto din 20.—, za pol leta din 10.—; če pa prihaja na skupen navos vsaj 5 izvodov, je celoletna naročnina le din 18.—, polletna din 9.—. Naroča se: Uprava "Kresa" Ljubljana 8.

Zadušitev s plinom. V Mergenthalerjevi hiši na Gasilskem trgu so v torek s pečko na oglje talili zamrzlo stranišče. Popoldne se je v stranišču zadušil 87 letni Novak Franc, oče krojaškega mojstra. Skozi linico je plin prihajal iz sosednjega stranišča v Novakovo. Moža so pokopali v četrtek.

Sneg je napravil veliko oviro v lokalnem kot v splošnem prometu. Avtobusi so ustavili svoje voznje, vlaki so pa imeli velike zamude. Po kranjskih cestah in ulicah so se nagromadile cele gore snega, da so bile za promet porabne le sani. Danes so pričeli sneg odvažati z glavnih ulic.

PRIMSKOVO

Prireditve. Fantovski odsek in Dekliški krožek na Primskovem prirediti na pustno nedeljo, dne 4. februarja ob 5. uri popoldne v Društvenem domu veseligr: "Kurentova nevesta" v 3. dejanjih. Prireditve se vrši pri pogrujenih mizah. Po igri bo prosta zabava. Ker bo igra nudila veliko smeha, vabimo vse Primskovljane in še druge na pustno nedeljo v naš dom.

ŠMARTIN PRI KRANJU

Občni zbor "Krajevne Kmečke zveze Bitnje, ki se bo vršil na Svečnico ob 9. uri dopoldne v osnovni šoli v Šmartnem pri Kranju, je združen s kmečkim predavanjem, na katerem bodo predavali g. sreski referent ing. Wernig, dr. Bedenk in Ovsenik. Vabljeni vsi člani in nečlani in ženske.

Prosvetno društvo Šmartno pri Kranju priredi v nedeljo, dne 28. januarja 1940 ob 3. uri popoldne v dvorani Šmartinskega doma 3. prosvetni večer z aktualnim predavanjem: "Slovenci v Jugoslaviji".

Predava glavni tajnik K.T.D. gospod Jože Košiček.

Vse zavedne Slovence, prijatelje kat. pro-

svete vabi k obilnemu obisku. — Odbor. Bog živi!

TRZIC

Pedagoški teden. V tednu od 15. do 20. januarja se je v meščanski šoli vršil pedagoški teden. Organizacija tedna je bila izborna, tako v razdelitvi predavanj, v predavateljih, kakor tudi v udeležbi občinstva. Že prvi večer, ko je bil najprej občni zbor društva "Sola in dom", nato pa predavanje gđne. profesor Segulove, je pokazal sijajen uspeh, na podlagi katerega se je pravzaprav razvijal program vsega tedna. Nekateri predavatelji so znali tako lahko razumljivo podajati, stvarno, da so poslušalci imeli res pravi užitek. Zadnje predavanje je imel docent g. dr. S. Gogala, ki nam je otroka nashkal s podedovanimi in prirojenimi lastnostmi, brez ozira na spol. H koncu se je g. ravnatelj meščanske šole v imenu društva "Sola in dom" zahvalil za tako vztrajen obisk in obljubil, da se bo za prihodnje leto še poskrbelo za taka poučna predavanja.

Iz gasilskih vrst. Nadaljevanje občnega zborna gasilske čete se je vršilo 20. januarja. Na dnevnem redu so bile volitve. Pri volitvah je bila važna sprememba v osebah. Za predsednika je bil izvoljen g. Franc Sušnik, gostilničar, za blagajnika g. Hladnik Franc, sedlar, za delegata na občni zbor župe pa Zdražnik Vinko, mesooglednik. Ta izvolitev kaže, da se bodo v četi začele razmere sukatati na bolje. Zelo se je povdajalo, da je treba složnega dela, ne pa da bi se pri tem udeleževali razni politični ekscesi. No, izvoljeni predsednik je interpeliral župana radi občinske podpore. Župan je odgovoril: "Če bo delo v četi složno, bo četa uživala tudi vso podporo občine."

Varnostna služba v nedeljo. Za smučarske tekme organizira varnostno službo podružnica planinskega društva v Trzinu. Ima dobro izurjeno moštvo in tudi izborno opremo. Ves čas bosta na razpolago oba domača zdravnik. Ta varnostna služba je že v nedeljo pri tekmah fantovskega odseka prav dobro delovala. Sicer pri tekmah ni bilo nobene nesreče, pač pa so bili trije drugi težki slučajji, kjer je nudi prvo pomoč in prenos ponesrečencev reševalni oddelek SPD, za kar je od merodajnih krogov dobil polno priznanje.

VODICE

Igra. Naš dramatski odsek priredi v nedeljo 28. januarja dve igri: "V civilu" in "Snubec v zadregi". Pred igrjo pa bo še nekaj kpletov. Kdor se rad smeje in je dobre volje, naj pride na ta dan v naš dom.

Gasilci. V nedeljo 21. I. je bil v Vodicih občni zbor gasilske čete. Za predsednika je bil izvoljen Erce Franc, p. d. Florijanov za tajnika pa duša vse gasilske čete Erce Janez. Ti dve imeni nam jamčita, da bo gasilska četa še naprej tako uspevala kot dosedaj. Občni zbor je potekel v najlepšem redu in miru ter v slogi kakor se spodobi za tako organizacijo.

NAKLO

Igra. Za predpust bo letos tukajšnje Prosvetno društvo uprizorilo znano komedijo "Krišpin in Fridolin" in sicer na pustno nedeljo, dne 4. februarja ob 3. uri popoldne v Stari šoli v Naklem. Ponovitev pa bo istotam na pustni torek zvečer ob 8. uri.

Ker je igra polna komičnih zapletov in šaljivih domislic, vabimo k polnoštevilni udeležbi. Pridite, da se v dneh veselja z nami vred veselo nasmejete in si privoščite poštene zabave. Ne bo vam žal.

KRIŽE

Igra. Fantovski odsek Križe, priredi v nedeljo 28. januarja ob 7. uri zvečer v dvorani "Kriškega doma" znano dramo "Luč z gora". Ker je igra poznana in so ljudje že doloo hrepneli prav po tej igri, Vas vabimo, da si jo ogledate.

CERKLJE

Prosvetno društvo, pevski odsek, v Cerkljah priredi dne 4. februarja v dvorani veseligr "Rodoljub iz Amerike".

Igra je zelo zabavna. Pojejo se solospevi, dvospevi, trospevi, moški in mešani zbor s spremljevanjem mile godbe.

Prijatelji petja, godb in zabave pridite pogledat in poslušat.

SV. JOŠT

Smrt blage žene. V soboto 15. januarja je umrla v Pševem pod Sv. Joštom splošno priljubljena Frančiška Trebar. Bila je vedno pridna pri delu na posestvu, poštena, dobra do revežev, vneta članica Marijine družbe v Šmartnem in zvesta naročnica našega katoliškega časopisa. Naj jo večni Sodnik obilno poplača za njeno lepo krščansko življenje.

BREZJE

Občni zbor krajevne JRZ. Krajevna organizacija JRZ za občino Brezje priredi na Svečnico 2. februarja ob 2. uri popoldne redni letni občni zbor, na katerem bo o notranje in zunanje političnem položaju in novih davčnih olajšavah poročal bivši poslanec dr. Albin Smajd. O občinskem gospodarstvu preteklega leta bo spregovoril naš župan g. Ivan Marčun, o delu krajevne organizacije pa predsednik g. Langus Jakob. Ob tej priliki s posebnim zadovoljstvom poudarjamo, da je že od leta 1936 dalje, Svečnica dan raporta, dan poizaginja računov vseh naših javnih delavcev. Prav letošnje leto pa je bilo njihovo delo kronano z velikimi uspehi. Pri tem samo omenimo končno in nad vse zavidično ureditev planine Pungrat. Od leta 1929, torej dobrih 10 let je trajala ti borba. In ko je l. 1936. šla naša JRZ v volilno borbo z obljubo, da bo končno uredila zamotano zadevo planine Pungrat, so ji prav radi pripisovali popoln neuspeh. Danes, ko je ta zadeva že urejena, lazi par vsiljivih agitatorjev v ovčjih oblačilih od hiše do hiše ter se odeti s pavjim perjem, ponasajo, misleč, da smo mi že pozabili, da so nam prav ti agitatorji in vsiljivci še pri zadnjih občinskih volitvah metali polena pod noge, ter kot Judeži Iskaroti izdajali naše gospodarske zahteve raznim JNS diktatorjem. Na tak način vedno naprej obveščeni, so mogli preprečiti vsak naš uspeh. Zavedajo naj se, da jim bomo že mi znali pošteno stopiti na prste.

STARA LOKA

Prireditve. Z igro "Mraz" so 21. januarja v starološkem domu gostovali delavci JSZ iz tovarne "Sešir". Občinstvo, ki je dvorano popolnoma zasedlo, se je zelo pohvalno izrazilo o tem delavskem nastopu in izrazilo željo, da bi se naše delavstvo v tej smeri kmalu zopet pokazalo.

V nedeljo 28. januarja ob poli 4. uri popoldne bo Prosvetno društvo Stara Loka uprizorilo dve predpusni komediji: "Lažizdravnk" in "Trije tički". Da od smeha ne bomo popokali, se bomo za to predstavo dobro prepasali. Za zabavo in okrepčilo bo v nedeljo v Stari Loki dobro preskrbljeno, saj se bo pri tovrstunovcu vršila tudi poštena gasilska veselica.

ŠKOFJA LOKA

V 16 dneh, 8 mrličev. Tako kakor je letos v prvi polovici januarja smrt gospodarila po našem mestu in okolici, že ne pomnimo od l. 1919 naprej, ko sta gospodarili španska in koze. V prvi polovici januarja so umrli: natakarica v Prajerci, ki se je zastrupila, nato Bernik Apolonije iz Puštala, Zitnik Antonija iz Hoste, ki je zapustila moža in 4 letno hčerko, nato je umrl Fojkar Janez iz Klobovsove ulice, žena pa je ležala na operaciji v ljubljanski bolnišnici, nato je umrl Kernelj Janez, paznik v mestni klavnici, znani komik, ki je desetletja nastopal na Društvenem odru, potem so našli mrtvo v svoji sobi v Karlovški ulici znano "Ženskovo Micko", ležala je morda že dva dni mrtva. V ponedeljek 15. januarja je umrl 2 mesečni Jesenovec Jožek s Kamnitnika in kot zadnji je umrl v torek 16. Novinec Franc, 82 let star, iz Karlovške ulice. Zanimivo je to, da so vsi umrli iz Škofje Loke, oziroma iz njene najbližje okolice in niti eden ni s hribov.

PREDDVOR

Igra. Prosvetno društvo v Preddvoru priredi na Svečnico, dne 2. februarja in ponovi v nedeljo, dne 4. februarja zgodovinsko igro v devetih slikah "Ben Hur". Igra bo obakrat ob poli štirih v Ljudskem domu v Preddvoru. Dejanje igre je posneto po krasnem zgodovinskem romanu Ludvika Wallaceja, ki se odigrava za časa Kristusa v letih 24 do 33 po Kr. r. in predstavlja boj med Rimom in Judejo za svobodo in naodblast. Pogled v zgodovino nam pokaže, kako se že od pamtveka bori vsak mali narod za svoj obstoj in to občutimo najbolj v današnjih dneh. Poleg te borbe pa se v igri pojavi On, ki je prinesel na svet ljubezen, mir in bratstvo. Na eni strani ljubezen in dobrotu, a na drugi sovraštvo in pohlep po bogastvu. Vse prijatelje naše prosvete vljudno vabimo, da si ogledajo to zanimivo delo.

OLŠEVEK

Tukajšnje Prosvetno društvo priredi na Svečnico t. j. 2. februarja ob 3. uri popoldne burko v 3. dejanjih "Zamotana snubitev". Spisal T. Hirst, posloveni! Kešidor. Burka je vseskozi duhovito zabavna. Zato pridite pogledat, da se boste ta kratak predpust enkrat pošteno nasmejali. Vljudno vabi odbor.

Gospodarstvo

Predavanje oz. tečaj o pridelovanju krme in krompirja ter o živinogledarstvu (prve pomoči pri živini) priredi krajevna Kmečka zve-

za v Senčurju v nedeljo, dne 28. januarja ob 3. uri popoldne v Prosvetnem domu (na Jami).

Enak tečaj priredi krajevna Kmečka zveza za Stražišče oz. Bitnje na Svečnico 2. februarja ob 9. uri v ljudski šoli v Stražišču.

Na prireditve vabljeni gospodarji in gospodinjje mladeniči in dekleta!

O. F. O.

K R A N J

I. okrožne smučarske tekme v tehnikah OFO Kranj

Okrožje fantovskih odsekov Kranj priredi dne 4. februarja v Preddvoru in sicer v tehnikah:

- 1.) Člani 12 km.
- 2.) Mladci 6 km.

Člani tekmujejo za prehodno darilo trdke Jožko Zabret.

Mladci pa istotako za prehodno darilo okrožja.

Tajniki fantovskih odsekov se opozarjajo tem potom, da prijavijo vse tekmovalce okrožju najkasneje do 31. januarja 1940.

Tudi člani nesmučarji se vabijo na prireditve. Bog živi!

Odseki kranjskega okrožja ZFO so zadnjo nedeljo posvetili spopolnitvi organizatoričnega kakor tudi tehničnega dela. Voditelji odsekov so imeli telesno-vzgojni tečaj, odborniki pa poslovni tečaj. Udeležba je bila prav dobra, tečajniki pa so odnesli s seboj v odseke nova navodila za uspešno telesno-vzgojno in dobro organizatorično delo.

Razglas

Mladeniči, rojeni leta 1922 pristojni v občini Kranj kakor, tudi oni, kateri so pristojni v druge občine in bivajo stalno na teritoriju tukajšnje občine, se pozivajo, da se takoj a najkasneje do 1. februarja tek. leta zglasijo v vojaškem uradu podpisane uprave radi vpisa v vojaško evidenco.

Za mladeniče, kateri so rojeni v Kranju in bivajo izven tukajšnje občine, morajo to dolžnost opraviti starši ali drugi sorodniki.

Nadalje se opozarjajo tudi starši onih mladeničev, kateri niso bili rojeni v Kranju in tudi sedaj ne bivajo v občini, pa so si tekom let pridobili domovinstvo tukajšnje občine, da iste prijavijo radi vpisa.

Kdor se temu pozivu pravočasno ali sploh ne odzove, bo kaznovan po vojaškem kazenskem zakonu radi neizvrševanja vojaških dolžnosti.

Uprava občine Kranj,
dne 24. januarja 1940.

Vsako leto mesca januarja izvrše občine uradoma popravke volilnih imenikov. Vsakdo, ki misli, da ima volilno pravico v občini Kranj, naj se radi vpisa v volilni imenik takoj, najpozneje pa do 31. januarja 1940 tukaj zglasi in s seboj prinese vsa potrebna dokazila.

Občina Kranj
dne 19. januarja 1940.

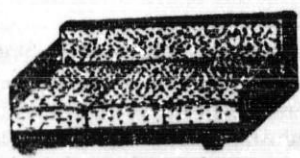
Poziv

Podpisana davčna uprava tem potom poziva vse delodajalce, ki zaposlujejo hišno služinčad da si takoj najkasneje pa do 31. januarja — nabavijo pri blagajni te uprave davčne karte ter se na ta način izognejo neprijetnostim davčno-kazenske preiskave ter s tem združenim visokim kaznim.

Istotako se opozarjajo davkoplačevalci, da poteče 31. januarja rok za vlaganje davčnih prijav za pridobitno ter rentnino za leto 1940.

Davčna uprava v Kranju, dne 25. I. 1940.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Plašče, kostime, obleke vseh vrst po zadnji modi trpežno ter po solidnih cenah izdelava samo krojačica na Škrloucu. — Se priporoča za cenjeni obisk

HILDA GATEJ
krojačica - ŠKROVEC št. 3.

D. V.

ESPERANTO

(Nadaljevanje.)

XVI.

Novaj vortoj: kutimo = navada, kuraĝo = pogum, lango = jezik, lama = kruljav, -a -o -ventro = trebuh, vaporo = para, orelo = uho, peki = grešiti, nutri = hraniti, peli = tirati, peni = truditi se, peno = trud, naĝi = plavati, nacio = narod.

- ant - int - ont -

Kakor imamo v vseh drugih jezikih deležnike, tako jih imamo tudi v esperantu. V esperantu tvorimo tvorne deležnike s pripomkami - ant - int - ont - in sicer: a) pridevniške, b) samostalniške in c) prislovne tako: 1) sedanjega, 2) preteklega in 3) prihodnjega časa.

1) S pripomko - ant - tvorimo tvorne deležnike sedanjega časa:

- a) pridevniške: amanta = ljubeč, -a, -o
b) samostalniške: aminto = (bivši) ljubimec
c) prislovne: amante = ljubeče

2) S pripomko - int - tvorimo tvorne deležnike preteklega časa:

- a) pridevniške: aminta = ljubivši, -a, -o
b) samostalniške: aminto = (bivši) ljubimec
c) prislovne: aminte = (nekdanj) z ljubeznijo.

3) S pripomko: - ont - tvorimo tvorne deležnike prihodnjega časa:

- a) pridevniške: amonta = nameravajoč, -a, -o, ljubiti
b) samostalniške: amonto = (nameravajoči) ljubimec
c) prislovne: amonte = z ljubeznijo (v prihodnjost).

Za tvorne deležnike v slovenščini večkrat nimamo samostojnih izrazov, zato jih moramo opisovati včasih s celimi stavki.

Tvori na sledeč način tvorne deležnike: savi = rešiti, savanto, savinto, savonto
gvidi = voditi, gv'dando, gv'dnto, gvidonto
Pazi na razliko med pripomko - ist - in - ant -! Pripomka - ist - znači osebo stalnega poklica, pripomka - ant - pa znači osebo, ki nekaj priložnostno, slučajno dela, tako:

- instruisto = učitelj (po poklicu)
instruanto = učeči (tisti, ki uči)
laboristo = delavec (po poklicu)
laboranto = delujoči (tisti, ki dela)
eks - je predponka, ki pomeni v slovenščini bivši, tako:
ekstrejo = bivši kralj, eksministro = bivši minister.

In mastro (mastro = gospodar) ordonis al sia servisto ke li iru al la najbaro por pruntepreni (prunti = posoditi, pruntepreni = na posodo vzeti) martelon (martelo = kladivo). La servisto obeis kaj diris al la najbaro: „Mi petas pardonon, sed ĉu vi ne pruntedonus al mi martelon?“

La najbaro demandis lin: „Por kio vi bezonas la martelon? Por enbati la najlojn (najlo = žebelj). Ĉu la najloj estas el fero.“ - „Jes, sinjoro.“ Nu (nu = torej, no), tiuokaze mi ne povas pruntedoni ĝin al vi, ĉar la mal-mola metalo (metalo = kovina) difektus (difekti = pokvariti) la martelon. Se la najloj

estus el ligno, estus alie.“

La servisto iris hejmen kaj raportis (raporti = poročati) al la mastro la respondon de ŝparema (ŝpari = varčevati) najbaro. La mastro ekkoleris (koleri = jeziti se), ekkoleri = razjeziti se) kaj diris: „Kia ŝparemulo! Nu, ni ĉavas uzi nian martelon!“

Prunti = posoditi, pruntepreni = na posodo vzeti, pruntedoni = na posodo dati, bati = tolči, enbati = vtolči, zatolči, zabiti, ekbati = udariti, rebati = (nazaj) udariti.

Priporoĉamo Vam, da berete esperantske knjige! Na željo Vam pošlje seznam nekaterih laŝje pisanih knjig voditelj teĉaja!

Medmeti: so besede, ki izražajo duševne občutke, ali pa posnemajo naravne glasove tako: Bis = Se!, Ho! = oh! He! = Hej! For! = Proč!, Nu! = No! Vivu! = Živijo! Bone! = Dobro!, Sanon! = Zdravo!, Hal = Ah!, Ve! = Ojoj!, Joj!, Ho ve! = O joj!, Gorĉet, Fi! = Fuĉ!, Dio mia! = Moj Bog!, Jen! = Glej! itd.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Čebelni vosek v vsaki množini kupuje po najvišji dnevni ceni „Kovina“, Kranj.

Odda se meblirana soba s štedilnikom za dve osebi. Pogačnik Janko, Zlato polje 9, Kranj.

Kupi se hranilna knjižica Mestne hranilnice v Kranju. Ponudbe na upravo „Gorenjca“.

Sprejem vajecca za kleparsko obrt. Kranj, Tavčarjeva 9.

Prodaj stavbno parcelo cca. 6000 kv. m. v bližini Kranja. Naslov: Homan Martin, pečar Škofja Loka.

Prodaj 1000 smrekovih butar. Voglje št. 15.

Izgubil sem vrč za mleko (20 l) od Beksela do vasi Polica. Pošten najditelj naj ga proti nagradi odda v gostilni na „Bekselnju“.

Dekle 20 let staro vajeno vseh gospodinskih in hišnih del želi spremeniti službo. Naslov v upravi lista.

Opremljeno sobo iščem za 15. februar ob Golniški ali Jezerski cesti. Ponudbe poslavi na upravo pod „Uradnica“.

Frizersko vajenka se sprejme takoj. Naslov se izve v upravi „Gorenjca“.

Star baker, medenino in cink kupuje v vsaki množini po najvišji dnevni ceni „Kovina“ - Kranj.

PREKLIC

Uzunovič Oto, delavec v Stražišču izjavljam, da so moje klevete o Silarju Pavlu iz Stražišča neresnične, ter jih kot take preključem in obžalujem. Uzunovič Oto, Stražišče.

VSAKOVRSTNO POHIŠTVO

dobite najceneje
V ZALOGI POHIŠTVA

„LIPA“

K R A N J - Layerjeva ul.

Berite in širite
„Gorenjca“

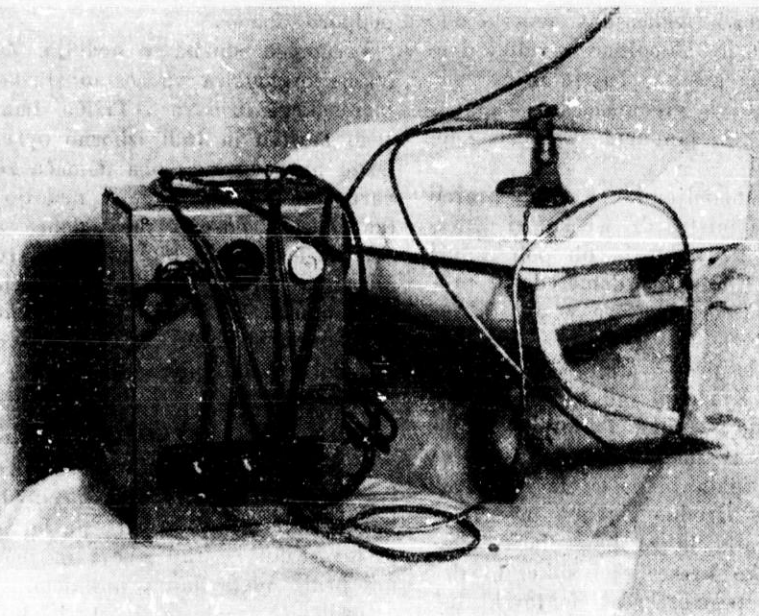
Cviček

pravi dolenski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higiensko urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse ne prijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovna popravila moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Pozor!

Tajanje zamrznjenih vodovodnih cevi brez razkopavanja zidu z električnim aparatom.

Obrnite se na trvdko

Stanko Grašič

kleparstvo - Kranj, Tavčarjeva ul. št. 9.

Pozor!

Mimica Zagorska:

53

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje)

„Pojdi, ti rečem!“ je trdo ukazal Martin. „Zdaj mi ne boš ušel in tudi ugonobil me ne boš več. Takega, kakršen si, te bom gnal v Podbrezje, da bodo vsi videli tvojo prokleto zlobo!“

„V Pobrezjah so Turki.“

„Saj bodo šli naprej. Kakor hitro jih več ne bo, te bomo gnali v Radovljico in tam boš priznal svoje krivo pričevanje.“

Starec ga je gledal kakor gad preden piči.

„Ne besede ne bo iz mojih ust.“

„Kaj?“

„Sodniki ne bodo nič izvedeli od mene.“

„To bomo potem videli. Ko te bodo položili v klado, ko ti bodo natezali kite, kakor so jih meni, ti bo tudi beseda šla raje iz ust.“

„Videli bomo.“

„Da bomo. A zdaj hitro pojdi.“

„Pusti mi počitek, truden sem.“

„Saj si v jami dovolj dolgo sedel. Stopi hitro!“

Martin je sunil Volbenka s škornjem in šla sta po pečevju, čez Komarje proti vasi.

Vilbaldov Ambrož jima je pritaval nasproti, roko je imel povito v umazani platneni cunj in krvavo je gledal.

„Kaj pa ti tu, Ambrož?“ se je čudil Martin.

„Kako je doma.“ je planil Martin z vprašanjem.

„Doma ni. Vilbaldovi dvori so pogoreli do tal.“

Martinu se je stisnilo srce.

„Do tal —?“

„Do tal.“ je odgovarjal topo Ambrož.

„In oče?“

„On je na Taboru.“

„Vse prav, pa dobro?“

„Vse. Na Taboru so našli prstan, ki ga je Micka izgubil, ko so se vračali od poroke. Ko so razkopavali grušč, so ga dobili. Prav tako lep je še, kakor takrat, kot so ga prinesli od zlatarja.“

„To pomeni srečo.“ je veroval Martin. „Pa Minka? Pa Tit?“

„Tit je na Taboru, za Micko pa ne vemo.“

„Je v sužnosti?“

„Najbrž... A kaj ta zlodej coprniki tu?“

„Čakaj...“ Martinove misli so šle v čisto drugo smer.

„Ali ne veš, kaj je s Polonico?“

„Lipetovo? Kdo bi vedel? Nihče ne ve.“

„O Gorazdu nisi nič čul?“

„Kdo se v teh časih briga za drugega. Vsakemu je mar le lastna koža.“

„Kam pa greš, Ambrož?“

„Ko bi vedel...“

„Nekam si se vendar namenil. Ali si znorel?“

„Čudno bi ne bilo prav nič, če bi se mi zmešalo od vsega hudega. Nekam grem, pa še sam ne vem kam.“

Samo proč od Podbrezja, proč od Turkov, ven iz morije.“

Ambrož je brezmišeln silil naprej, Martin ga je prijel za roko in ga zadrževal.

„Ali so Turki še tam, v vasi?“

„Ne vem. Zdi se mi, da vsaj ognji se še vidijo.“

„Kje si ranih roko?“

„Ko sem bežal in se skrival po hosti.“

„Zakaj nisi na Taboru?“

„Raznašal sem sporočila, da so nas Turki zajeli od dveh strani od Begun in od Kranja.“

„Kje imaš konja? Peš nisi hodil.“

„Kaj vem. Kdo ve, če se ni potepel v gozdove.“

zdoze.“

„Nikar ne sili v goščo, pojdi raje z menoj v vas.“

„Vasi ni.“

„Pa na Tabor.“

„Ne grem. Turška svojat se klati tam okrog. Saj sem

vedel, da bo večni romar prinesel nesrečo.“

„Nesrečo in še kolikšno, zame!“ je zasopel Martin.

„Hej, Ambrož, ali ne vidiš kakšno žival sem ujel.“

„Pusti vendar coprnika, da ti še hujšega zla ne spravi nad glavo.“

„Ne, ne izpustim ga, ko sem ga tako težko ujel.“

„V vas ne hodi, če ti je mlada glava ljuba.“ je svetloval Ambrož.

„Pa ne pojdem.“

Nočilo se je in vsi trije so šli po gozdu na obronek Brda. Iz pogorišča Vilbaldove domačije se je kadilo, snopi isker so se včasih vzdignili iz pepela, pritlikav plamen je vzbuknil iz oglja in ugasnil. Črna in žalostna je ležala podrtija sredi ravnine, črno, ožgano zidovje je molelo v nočni zrak. Po cesti, ki je vodila mimo žalostne razvaline, so jezdec gnali male konjiče. Konji so prhali, se spoddikali in veselo hrzali v jasno noč.

„Turki so še tu.“ je menil Ambrož.

„Se. Ali so se jim kaj postavili v bran?“

„Le kdo?“

„Prav imaš, le kdo.“ je tožil Martin. „Kmetje? Teh je premalo in neuki so. Gospodje Lambergi visijo v Vojni Krajini in se pretelavajo s Turki, gospodje Ortenburški pa pijejo v Meranu pri Tirolskih vino. Leopolda so pustili v Radovljici, na Valdenburgu so ostali samo še hlapci, kdo vruga bi se menil za ljudstvo! Pa je vendar Leopold po nalogu deželni stanov pobiral dvojno davščino za obrambo proti Turkom. Deželni stanovi res skrbijo za nas, ha ha!“

„Gospoda že ve. Mi smo preprosti ljudje in tega ne umemo.“ je rekel Ambrož.

„To pa umeš, da ti bo trda predla, če prideš Turkom v roke?“

„Vem!“

„In to tudi veš, da se smili peklu in nebesom, če te deželni stanovi spoznajo za krivega pa bodi še tako nedolžen.“

„Gospoda ima svoje muhe.“